

บทที่ ๑

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า ปัจจุบันธุรกิจต่าง ๆ มีการแข่งขันกันอย่างสูง ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องนำกลยุทธ์และดำเนินยุทธวิธีต่าง ๆ ทางด้านการตลาดโดยเฉพาะการส่งเสริมการตลาด (PROMOTION) มาใชวางแผนประกอบในการดำเนินธุรกิจของตน

การโฆษณาถือเป็นหนึ่งในยุทธวิธีการส่งเสริมทางการตลาด ที่มีประสิทธิภาพ หรืออาจถือว่าจะขาดเสียมิได้ในการประกอบธุรกิจต่าง ๆ เกือบทุกชนิด เพราะเจ้าของสินค้าจะต้องพยายามทุกวิถีทางเพื่อช่วงชิงลูกค้า หรือทำให้สินค้าของตนเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค เมื่อมีการแข่งขันสูง โฆษณาก็ยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นในอันที่จะสื่อหรือบอกข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและบริการนั้นไปสู่ผู้บริโภค และจะต้องดึงดูดความสนใจของกลุ่มเป้าหมายให้หันมารับข่าวสารของตนให้ได้

จะเห็นได้ว่าการโฆษณาเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเรา โดยโฆษณามีส่วนช่วยเสริมสร้างความเจริญให้กับสังคม เพราะโฆษณาจะบอกให้เราทราบว่า เราต้องการอะไรในชีวิตประจำวันที่จะนำมาเสริมสร้างความสะดวกสบาย ช่วยให้มีมนุษย์มีความเป็นอยู่ที่สุขสบายขึ้น โฆษณาจึงเปรียบเสมือนข้อมูลทางการตลาดที่จะช่วยในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการตามที่คุณบริโภคปรารถนา

อย่างไรก็ตามเนื่องจากว่าการนำเสนอโฆษณาสู่สายตาผู้บริโภคและประชาชนทั่วไปได้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง ประกอบกับความพยายามที่จะดึงดูดความสนใจของกลุ่มผู้บริโภคด้วยวิธีการต่าง ๆ ทำให้โฆษณาที่ออกมาบางครั้งเกินความจริง หรือบางครั้งก็กลายเป็นการโกหกความว่าคำพูดให้กับผู้บริโภค จนบางครั้งเราจะพบว่าการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้บริโภคตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ โดยเฉพาะสินค้าประเภทอาหารและยา ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความจำเป็นและเกี่ยวข้องกับผู้บริโภคโดยตรง และอาจก่ออันตรายต่อผู้บริโภคได้หากเราไม่ถึงการพบ

โดยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น จึงได้เกิดองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน
 ขึ้นมาเพื่อควบคุมการโฆษณาโดยตรง องค์กรภาคเอกชนก็ได้แก่ สมาคมโฆษณาธุรกิจแห่ง
 ประเทศไทย (THE ADVERTISING ASSOCIATION OF THAILAND) ซึ่งได้มีการกำหนด
 "จรรยาบรรณในการโฆษณา" ขึ้นมาใช้เป็นกรอบให้นักโฆษณายึดถือเป็นแนวทาง สำหรับองค์กร
 หรือหน่วยงานภาครัฐบาลนั้น ประกอบไปด้วยคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุ
 โทรทัศน์ (กบว.) คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (คคบ.) และสำนักงานคณะกรรมการ
 อาหารและยา (อย.) หน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้จะทำหน้าที่ควบคุมและบังคับให้การดำเนิน
 การทางค่านโฆษณาเป็นไปตามครรลองของกฎหมายที่กำหนดขึ้น

ทว่าเหตุที่การทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ข้างต้นมีผลกระทบโดยตรงต่อการ
 โฆษณา หรือมองอีกแง่ก็คือ ส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตชิ้นงานโฆษณา ซึ่งก็คือบริษัทโฆษณาต่าง ๆ
 นั้นเอง บริษัทโฆษณาทุกแห่งจึงต้องคอยระมัดระวังในการดำเนินงานและผลิตชิ้นงานโฆษณา
 เพื่อจะหาทางหลีกเลี่ยงมิให้งานโฆษณาของตนถูกห้ามออกอากาศ เพราะจะหมายถึงเงินที่จะ
 ต้องสูญเสียไปเปล่า ๆ กับการลงทุนในการดำเนินงาน และผลิตชิ้นงานโฆษณาของสินค้านั้น ๆ
 นอกจากนี้ยังหมายถึงการสูญเสียกำลังงาน กำลังสมอง เวลา ฯลฯ ที่ต้องทุ่มเทให้กับงาน
 โฆษณาชิ้นนั้น ๆ และมีผู้ที่จะต้องได้รับผลกระทบโดยตรงแน่ ๆ อีกฝ่ายหนึ่งก็คือเจ้าของผลิต
 ภัณฑ์นั้นเอง ทั้งนี้แม้ว่าสินค้าตัวนั้นจะมีประโยชน์แค่ไหน งานโฆษณาที่ออกมาจะดีหรือสร้าง
 สรรค์เพียงใด หากไม่สามารถผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว
 งานโฆษณาหรือสินค้าตัวนั้นก็ถือว่าสูญเปล่า

แม้ว่าในปัจจุบันการโฆษณาได้มีการตื่นตัว และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อ
 สังคม ต่อผู้บริโภค การนำเสนอโฆษณาสู่สายตาผู้บริโภคก็พยายามดำเนินอย่างมีหลักเกณฑ์
 และมีเหตุผลมากขึ้น ทั้งนี้โดยผู้ผลิตสินค้าและผู้ประกอบธุรกิจโฆษณาได้เล็งเห็นว่า ปัจจุบัน
 ผู้บริโภคได้รับการศึกษามากขึ้น จะมีความรู้กว้างขวางและสามารถตัดสินใจเลือกใช้สินค้า
 ต่าง ๆ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้เองอย่างมีเหตุผล โดยอาจตัดสินใจ
 จากคุณสมบัติของสินค้าว่าเป็นไปอย่างไรโฆษณาหรือไม่ และตอบสนองความต้องการของตนได้
 ใหม่ หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้ผลิตและผู้โฆษณาเล็งเห็นว่า ความเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อสินค้า

และการตัดสินใจของผู้บริโภคเท่านั้นที่จะทำให้สินค้านี้ได้อยู่ได้ นอกจากนี้ยังมีสมาคมโฆษณา
 ธุรกิจแห่งประเทศไทย คอยควบคุมจรรยาบรรณและยกระดับมาตรฐานการโฆษณา ให้ทัดเทียม
 ต่างประเทศ และโฆษณาก็ยังถูกควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการที่
 ทำการแต่งตั้งขึ้นมาให้ดำเนินการและรับผิดชอบนั้น มาจากบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิในหลาย ๆ แขนง
 งาน ซึ่งบางคนไม่ค่อยมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของการโฆษณาอย่างก็พอ และบุคคล
 เหล่านี้มักก็มีความเชื่ออยู่ตลอดเวลาว่า "โฆษณายังไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และหลอกลวง
 ประชาชน" ทำให้เกิดความขัดแย้งอยู่เสมอระหว่างนักโฆษณา ผู้ประกอบธุรกิจกับหน่วย
 งานของรัฐ ซึ่งปัญหาก็กล่าวส่งผลเสียต่อธุรกิจโฆษณา ผู้ประกอบธุรกิจและที่สำคัญคือ ต่อ
 เศรษฐกิจของประเทศ

ด้วยเหตุที่ผู้เขียนได้มีโอกาสฝึกงานในบริษัท เอ็กซ์คาดีเบอร์ และได้ประสบกับ
 ปัญหาที่กล่าว ที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานที่ผู้เขียนทำการฝึกงานอยู่ ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวง
 ต่อการดำเนินงานและผลิตชิ้นงานโฆษณา ผู้เขียนจึงได้เลือกศึกษาและเขียนสารนิพนธ์เรื่อง
 "ทบทวน. คคบ. อย. คู่ปรับกับนักโฆษณา" ซึ่งจะทำการศึกษาถึงการดำเนินงานของหน่วยงาน
 ที่ทำการควบคุมการโฆษณาอยู่ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ว่าเหตุใดจึงต้องมีการควบคุมโฆษณา
 และเมื่อมีการควบคุมโฆษณาแล้วจะเกิดปัญหาอะไรบ้าง ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการแก้ไข
 ปัญหา โดยจะเน้นการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเป็นหลัก เพื่อประโยชน์
 ต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอันที่จะหาวิธีการประสานความคิดและวิธีการแก้ปัญหาที่
 เกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีทั้งต่อตัวผู้ประกอบธุรกิจโฆษณา ผู้ประกอบธุรกิจ หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ
 ที่ทำการควบคุม และที่สำคัญคือ ส่งผลดีต่อตัวผู้บริโภค ตลอดจนเศรษฐกิจของประเทศ และ
 เพื่อสร้างภาพพจน์ของโฆษณาในสายตาของประชาชนให้ดีขึ้นอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อชี้ให้เห็นถึงสาเหตุที่ควรมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน
 ขึ้นมาเพื่อควบคุมการโฆษณา
๒. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของหน่วยงานที่ทำการรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับ

กับงานการควบคุมการโฆษณา ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน โดยเน้นกรณีศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

๓. เพื่อประสานความคิดตลอดจนหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานและความไม่เข้าใจกันของหน่วยงานที่ทำการควบคุมการโฆษณากับผู้ประกอบธุรกิจโฆษณาและเจ้าของสินค้า

ขอบเขตของการศึกษา

การเขียนสารนิพนธ์เรื่อง "กบว. คคบ. อย. คู่ปรับกับนักโฆษณา" จะทำการศึกษาดังการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำการควบคุมการโฆษณาทั้งภาครัฐบาลและเอกชน มูลเหตุ สาเหตุ ของการควบคุมการโฆษณา ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานดังกล่าว และแนวทางการแก้ปัญหา โดยเน้นกรณีศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เนื่องจากอาหารและยาเป็นสินค้าซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผูบริโภคโดยตรง และอาจเป็นอันตรายต่อผูบริโภคได้หากรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงต้องมีการควบคุมการโฆษณาอาหารและยา เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของผูบริโภค และเพื่อแก้ไขของว่างตลอดจนช่วยประสานความคิดระหว่างนักโฆษณาผู้ประกอบธุรกิจ และหน่วยงานของรัฐที่ทำการควบคุมการโฆษณาอยู่

วิธีการศึกษาค้นคว้า

๑. ศึกษาจากการสังเกต และเข้าไปมีประสบการณ์ร่วมในระหว่างที่ปฏิบัติงาน บริษัท เอ็กซ์คาลิเบอร์ จำกัด

๒. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา บทความ และเอกสารต่าง ๆ ทั้งจากบริษัท หอสมุด และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ฯลฯ

๓. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา บทความ และเอกสารที่เกี่ยวกับกฎหมายที่ใช้ควบคุมการดำเนินการทางค่านโฆษณาอยู่ เช่น พระราชบัญญัติอาหารและยา ฯลฯ

๔. สัมภาษณ์นักสื่อสารมวลชนในแขนงงานต่าง ๆ และนักเศรษฐศาสตร์ เพื่อ

ให้ข้อเสนอแนะและแนวคิดถึงผลกระทบของโฆษณาที่เกิดขึ้นแก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม

การนำเสนอเรื่อง

สารนิพนธ์นี้มีการนำเสนอเรื่องแยกย่อยเป็น ๕ บท คือ

- บทที่ ๑ เป็นบทนำ กล่าวถึงมูลเหตุและสาเหตุของการเลือกศึกษาและเขียนสารนิพนธ์เรื่อง "กบว. คคบ. อย. คู่ปรับกับนักโฆษณา"
- บทที่ ๒ จะกล่าวถึงสาเหตุที่ต้องมีการควบคุมการโฆษณา เนื่องจากการโฆษณาสามารถส่งผลทั้งต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมได้
- บทที่ ๓ จะกล่าวถึง หน่วยงานและองค์กรที่ทำการควบคุมการโฆษณาทั้งภาครัฐบาลและเอกชน
- บทที่ ๔ จะกล่าวเน้นกรณีศึกษาหน่วยงาน "สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา" โดยทำการศึกษาดัง การดำเนินงาน หน้าที่ และความรับผิดชอบ ตลอดจนการแบ่งส่วนบริหารราชการ ฯลฯ
- บทที่ ๕ จะเป็นบทสรุป เสนอแนะปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แนวทางการแก้ไข ปัญหาเพื่อประสานความคิดและเป็นประโยชน์ต่อยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบธุรกิจนักโฆษณากับหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติ ระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงผลกระทบที่โฆษณาอาจก่อให้เกิดแก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนมีความรู้และความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ควบคุมการโฆษณา สภาพที่แท้จริงของปัญหาและสาเหตุของความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ประกอบธุรกิจ นักโฆษณา และหน่วยงานของรัฐ เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการดำเนินการหาทางแก้ไข ปรับปรุง หรือหลีกเลี่ยงมิให้เกิดปัญหาดังกล่าว ซึ่งจะมีผลให้การโฆษณาสามารถลดการสูญเสียต่าง ๆ ในกระบวนการโฆษณาได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการทำให้ นักโฆษณา

ตระหนักถึงจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน และสร้างภาพพจน์ของวิชาชีพในสายตาของประชาชน
ให้ดีขึ้นด้วย

ชำนาญกหอสมุด